

02/36**Majetek státu a prostředky státního rozpočtu
– kapitola Kancelář prezidenta republiky**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2002 pod č. 02/36. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jana Krejčová.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu a nakládání s rozpočtovými prostředky kapitoly Kancelář prezidenta republiky.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících NKÚ z odboru státního rozpočtu, odboru životního prostředí a zemědělství a územního odboru střední Čechy v období od ledna do května 2003.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2001 a 2002, v případě věcných souvislostí i období předcházející a navazující.

Kontrolované osoby: Kancelář prezidenta republiky (dále jen „KPR“);
Správa Pražského hradu (dále jen „SPH“);
Lesní správa Lány (dále jen „LSL“).

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly KPR a SPH, byly vypořádány rozhodnutími vedoucích skupin kontrolujících.

Odvolání proti rozhodnutím o námítkách, která podala KPR a SPH, byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém XII. zasedání, konaném dne 14. července 2003,
s c h v á l i l o usnesením č. 8/XII/2003
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Úvod

KPR byla zřízena zákonem č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, jako právnická osoba a rozpočtová organizace se samostatnou kapitolou ve státním rozpočtu České republiky. Zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, se KPR stala s účinností od 1. 1. 2001 organizační složkou státu.

Ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, mj. stanoví:

„Kancelář vykonává právo hospodaření k nemovitému majetku České republiky tvořícímu areál Pražského hradu, k zámku Lány a k ostatním nemovitostem tvořícím s nimi jeden funkční celek a pečuje o ně jako o sídlo prezidenta republiky; vykonává též právo hospodaření k movitým věcem, které souvisejí s těmito nemovitými věcmi historicky nebo funkčně anebo souvisejí s činností Kanceláře.“

„Kancelář si k plnění úkolů podle odstavce 1 může zřizovat příspěvkové organizace.“

V souladu s tímto ustanovením zřídila KPR dvě příspěvkové organizace – SPH a LSL, jejichž prostřednictvím je zabezpečována správa a provoz areálu Pražského hradu, zámku Lány a Lánské obory včetně nemovitostí tvořících s nimi funkční celek a souvisejícího movitého majetku.

KPR plní odborné, organizační a technické úkoly související s výkonem pravomocí prezidenta republiky, úkoly spojené s protokolárními povinnostmi a veřejnou činností prezidenta republiky.

denta republiky a vykonává státní správu na úseku památkové péče v chráněné oblasti Pražského hradu.

Hlavní činností SPH je vytváření materiálních podmínek a zajištění technického servisu pro výkon ústavních funkcí prezidenta republiky a pro činnost KPR. Dále jí byl KPR zřizovací listinou svěřen výkon veškerých práv a povinností spojených s movitým a nemovitým majetkem, ke kterému má SPH příslušnost hospodaření, dále koncepční, projektová a investiční činnost k zajištění údržby, obnovy a urbanistického, architektonického a stavebně-technického rozvoje areálu Pražského hradu a zámku Lány.

Předmětem **jiné činnosti** SPH je poskytování průvodcovských služeb, vytváření koncepcí a realizace všestranného kulturního využití obou nemovitostí, iniciování reprezentačních, kulturních, společenských a vzdělávacích akcí, ediční činnost související s aktivitami na Pražském hradu a zámku Lány a prodej informačních materiálů a předmětů souvisejících.

Hlavní činností LSL je především správa a hospodaření se svěřeným majetkem, péče o jeho udržování a jeho hospodárné využívání, zabezpečování lesního a vodního hospodářství na svěřeném území v souladu s platnými předpisy. Provozování poplatkových lovů zvěře je možné s podmínkou, že budou plně zabezpečeny služby a činnosti uvedené v předchozí větě.

Na základě živnostenského oprávnění provozuje LSL od roku 2000 také **jinou činnost**. V rámci této činnosti LSL vyrábí a prodává řezivo, vyrábí a prodává dřevěné uhlí a zajišťuje silniční nákladní a osobní motorovou dopravu.

Přehled základních ukazatelů rozpočtu kapitoly 301 – Kancelář prezidenta republiky (dále jen „kapitola KPR“) uvádí následující tabulka č. 1.

Tabulka č. 1 – Základní ukazatele rozpočtu kapitoly KPR

(v tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost ^{*)}
Rok 2001			
Příjmy celkem	30 670	8 738	8 803
Výdaje celkem	312 737	290 832	289 699
v tom: kapitálové výdaje	131 000	131 000	127 623
Rok 2002			
Příjmy celkem	1 130	1 130	4 337
Výdaje celkem	292 696	292 770	294 692
v tom: kapitálové výdaje	131 000	131 000	134 246

^{*)} Včetně použití prostředků z rezervního fondu.

Poznámka: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro příslušné období.

Skutečnosti zjištěné kontrolou

I. V oblasti hospodaření s majetkem státu

Základní povinnosti při hospodaření s majetkem stanoví zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v § 14 odst. 1, 2 a 4, kde se mj. uvádí:

„Majetek musí být využíván účelně a hospodárně ... Organizační složka si počíná tak, aby svým jednáním majetek nepoškozovala a neodůvodněně nesnižovala jeho rozsah o hodnotu ...“

„Příslušná organizační složka vede majetek v účetnictví a provádí jeho inventarizace ...“

„Příslušná organizační složka důsledně využívá všechny právní prostředky při uplatňování a hájení práv státu jako vlastníka a při ochraně majetku před neoprávněnými zásahy a včas uplatňuje právo na náhradu škody...“

1. U KPR jako zřizovatele příspěvkových organizací bylo zjištěno, že v rozporu s ustanovením § 3 zákona č. 114/1993 Sb., kterým se ukládá KPR vykonávat právo hospodaření s nemovitým i movitým majetkem státu patřícím do jeho působnosti, převedla toto právo na zřizované příspěvkové organizace.

Na problematičnost postupu zvoleného KPR upozorňoval NKÚ již v předcházející kontrolní akci č. 97/36, ve které byl převod práva hospodaření k vymezenému souboru majetku státu kvalifikován jako porušení zákona č. 114/1993 Sb.

Na SPH převedla i majetek, který nezbytně potřebuje k výkonu své činnosti, např. inventář kanceláří, které KPR používá, počítače, telekomunikační prostředky, automobily apod. V návaznosti na toto rozhodnutí KPR

- o tomto majetku neúčtuje ani jako o majetku najatém nebo zapůjčeném;
- nerozpočtuje, neuhrazuje a neúčtuje o nákladech prokazatelně souvisejících s její činností (např. spotřeba materiálu, energií, pohonných hmot apod.);
- účtování o těchto nákladech je prováděno SPH, která zahrnuje tyto náklady do svého účetnictví v analytice.

KPR tak svým rozhodnutím vytvořila situaci, kdy obě organizace porušují zejména zákon o účetnictví. Obě organizace jsou účetními jednotkami, přitom SPH účtuje v rámci svého účetnictví o nákladech hospodaření druhé účetní jednotky. Účetnictví obou účetních jednotek tak nezobrazuje úplně, správně a podle skutečnosti hospodaření obou organizací, jak ukládá § 7 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

2. SPH nevyužila všechny právní prostředky při uplatňování a hájení práv státu jako vlastníka majetku:

- nepožadovala náhradu škody na majetku zjištěnou inventarizací ke dni 31. 12. 2001 v celkové výši 1 276 736 Kč. Podle inventurních soupisů chyběly např. počítač, dva „satelity“, psací stroj, dva radiotelefony a video. Přestože se jednalo o předměty, které patří do vybavení kanceláře a byly uvedeny na osobních kartách zaměstnanců SPH, nebyla náhrada škody požadována;
- neuplatnila náhradu škody způsobenou havárií služebního vozidla SPH. Na odstranění této škody vynaložila SPH v roce 2001 finanční prostředky ve výši 104 413 Kč.

3. SPH při likvidaci majetku v hodnotě 12 070 698 Kč nepostupovala v souladu s ustanovením § 14 odst. 7 zákona č. 219/2000 Sb. Jednalo se o majetek pořízený na výstavu „Deset století architektury“ (např. instalační materiál z různých expozic, informační panely, stojanové svícny atd.). V roce 2001 o tomto majetku účtovala jako o zlikvidovaném, přestože majetek předala kulturním organizacím a jiným zájemcům. O nepotřebnosti tohoto majetku vedoucí organizační složky státu písemně nerozhodl, přesto jej nabídla kulturním organizacím. O předání tohoto majetku nemá SPH žádnou hodnověrnou evidenci.

4. Nedostatky ve vedení účetnictví

a) SPH nevedla majetek v účetnictví a neúčtovala

- o nemovitých kulturních památkách (budovy a pozemky) v hodnotě 1 971 687 442 Kč;
- o 226 položkách uměleckých děl a předmětů uměleckého charakteru, které nejsou kulturními památkami ani nejsou vedeny v seznamech sbírkových předmětů, a to v hodnotě 5 992 034 Kč;
- o dalších cca 6 500 položkách uměleckých děl a předmětů uměleckého charakteru, které nejsou oceněny.

Povinnost zaúčtovat tyto účetní případy nejpozději do 30. 6. 2001 stanovilo opatření Ministerstva financí čj. 283/76 104/2000, kterým se stanoví účtová osnova, postupy účtování,

uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek pro organizační složky státu, územní samosprávné celky a příspěvkové organizace;

- o pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku, a to:
 - v roce 2001 v celkové výši 2 691 546 Kč (informační tabule pro zámek Lány a 13 modelů pro výstavu „Deset století architektury“),
 - v roce 2002 v celkové výši 627 290 Kč (poutač ke stálé expozici „Africké sbírky“ a bezpečnostní projekt informačního systému);
- o zvýšení pořizovací ceny dlouhodobého majetku rekonstrukcí a modernizací, která je technickým zhodnocením, a to:
 - v roce 2001 ve výši 1 540 048 Kč (modernizace bytové jednotky a skleníků v Lánech),
 - v roce 2002 ve výši 1 570 115 Kč (rekonstrukce vzduchotechniky pro bazén – Zámek Lány a modernizace skleníků v Lánech).

b) LSL nevedla majetek v účetnictví a neúčtovala o uměleckých dílech a předmětech v celkové hodnotě 97 668 Kč. Podle inventurních seznamů se jednalo o tři originály vyřezávaných dřevěných plastik, dále o obrazy a sochu, které slouží k výzdobě interiéru LSL.

c) KPR neprováděla fyzickou inventuru u státních vyznamenání udělovaných do roku 1990, a neověřila tak, zda skutečný stav tohoto hmotného majetku odpovídá stavu majetku v účetnictví. Stav těchto zásob k 31. 12. 2002 činil 6 214 086 Kč. KPR o tomto majetku nerozhodla jako o nepotřebném a nenaložila s ním způsobem a za podmínek stanovených v § 14 zákona č. 219/2000 Sb.;

KPR při inventuře pohledávek nezjistila, že skutečný stav pohledávky na účtu 315 – Pohledávky za rozpočtovými příjmy činil 65 795 Kč namísto 25 907 Kč vedených v účetnictví. Uvedeným postupem snížila KPR stav pohledávek, a tím i stav majetku o částku 39 888 Kč.

d) SPH inventurou nezjistila, že v evidenci majetku nemá

- 7 modelů pořízených pro výstavu „Deset století architektury“ v celkové hodnotě 1 719 536 Kč, které bezplatně zapůjčila. Jediným dokladem o jejich existenci a umístění jsou „smlouvy o zápůjčce“;
- 10 ks laviček v celkové hodnotě 168 000 Kč a přepis filmů za 65 000 Kč pořízených v roce 2001 v souvislosti s výstavou „Deset století architektury“.

II. Využívání finančních prostředků příspěvkovými organizacemi a jejich vztahy ke státnímu rozpočtu

Ustanovení § 53 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), mj. stanoví:

„Příspěvková organizace je povinna dbát, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a dodržela stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu. Peněžní prostředky, kterými disponuje, může používat jen k účelům, na které jsou určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a na krytí opatření nutných k zabezpečení nerušeného chodu organizace.“

SPH

- v roce 2001 nevymáhala smluvní sankce ve výši 79 979 Kč, a to v případech, kdy ze strany nájemců došlo ke zpoždění plateb nájemného;
- v roce 2001 uhradila z finančních prostředků na hlavní činnost výdaje jiné účetní jednotky (KPR) ve výši 1 150 000 Kč, a to za pohoštění při recepci k oslavám dne 28. října.

Organizační zajišťování společensko-politických akcí pořádaných prezidentem republiky je jednou z hlavních činností KPR;

- uhradila fyzické osobě v roce 2001 celkem 105 500 Kč a v roce 2002 celkem 211 500 Kč za zpracování návrhů vnitřních norem (např.: Návrh systému řízení mzdových prostředků, Návrh směrnice o provozování jiné činnosti, Návrh směrnice na zpracování účetnictví, Závodní stravování, Vztah stravného a závodního stravování, Vnitropodnikové účetnictví – vnitropodnikové ceny, Účetnictví neziskových organizací). Výsledky práce obsahují převážně odkazy na obecně závazné právní předpisy a jiné právní normy, mj. i výklady zákonů, a dále všeobecné informace, postupy a doporučení, které by bylo možné získat hospodárněji, např. činností vlastních odborných útvarů;
- uhradila v roce 2002 finanční prostředky ve výši 938 850 Kč na základě objednávky a smlouvy obsahujících duplicitní ujednání v předmětu smluv a objednávek. Jednalo se např. o kontrolu účetnictví v jedné divizi a audit účetnictví celé SPH. Dále s týmž smluvním partnerem uzavřela v jednom roce smluvní vztahy na stejnou činnost s různými sazbami za jednu hodinu výkonu;
- vyplatila spornou provizi ve výši 2 250 000 Kč na základě smlouvy o zprostředkování. Spornost této provize dokládá i skutečnost, že smlouva o jejím poskytnutí byla uzavřena dne 13. 7. 2000, přičemž účelem této smlouvy o zprostředkování bylo zajištění jiného smluvního vztahu (smlouvy o reklamě), který SPH uzavřela již dne 27. 5. 2000;
- uzavřela v roce 2000 šest smluv o dílo a postupně do dubna 2001 uhradila smlouvenou částku 4 484 634 Kč. Na základě těchto smluv měla smluvní strana vyrobit a předat SPH videokazety, které byly určeny pro prodej v rámci expozice „Multivize“. Smluvní strana tyto videokazety vyrobila a v rámci výstavy prodávala. Neprodané videokazety ani podíl na zisku od této firmy však SPH v rozporu s uzavřenými smlouvami neobdržela. SPH tedy uhradila smlouvenou částku přesto, že neobdržela celé věcné plnění;
- uzavřela smlouvy na vyhledávání vhodných uchazečů na volná pracovní místa. Na základě uzavřených smluv uhradila SPH v letech 2001 a 2002 částku ve výši 2 024 809 Kč, a to za získání nabídky na obsazení čtyř pracovních míst.

LSL uhradila z finančních prostředků určených na hlavní činnost nákup slavnostních uniforem pro technicko-hospodářské pracovníky z vedení organizace v celkové výši 159 942 Kč, přestože pro to není opora v právních předpisech. Vedle toho nákup charakteru „drobný dlouhodobý majetek“ zaúčtovala jako spotřebu materiálu a nevedla jej ve svém majetku.

III. Oblast kapitálových výdajů

1. Účelově určené výdaje státního rozpočtu na financování programů kapitoly KPR

V kontrolovaném období let 2001 a 2002 byly z rozpočtové kapitoly KPR realizovány programy reprodukce dlouhodobého majetku, jejichž přehled uvádí tabulka č. 2.

Tabulka č. 2 – Programy reprodukce dlouhodobého majetku

Evid. číslo programu	Název programu	Cíl programu
301010	Obnova a dostavba areálu Pražského hradu	rekonstrukce jednotlivých objektů v areálu Pražského hradu jako národní kulturní památky a sídla prezidenta republiky
301020	Obnova a dostavba sídla prezidenta republiky v Lánech	postupné odstranění nedostatečné péče o areál zámku Lány a přilehlého parku
301030	Pořízení a technická obnova strojů a zařízení Kanceláře prezidenta republiky	prostá reprodukce strojů a zařízení nutných pro funkční provoz KPR
301040	Správa areálu Lánské obory	V r. 2002 byl tento program vyčleněn z programu 301020 a týká se Lánské obory a činností LSL.

Celkové výdaje na financování programů reprodukce majetku v kapitole KPR byly stanoveny:

- pro rok 2001 v celkové výši 131 000 000 Kč s jmenovitým rozdělením na jednotlivé programy. Z toho byla SPH investorem akci o celkovém objemu 123 900 000 Kč a LSL o celkovém objemu 7 100 000 Kč;
- pro rok 2002 v celkové výši 131 000 000 Kč. Z toho byla SPH investorem akci o celkovém objemu 125 370 000 Kč a LSL o celkovém objemu 5 630 000 Kč.

Jednotlivé akce zařazené do programů byly hrazeny formou systémové dotace a formou individuálně posuzovaných výdajů státního rozpočtu.

2. Nedostatky zjištěné v procesu reprodukce dlouhodobého hmotného majetku

KPR

KPR jako správce rozpočtové kapitoly a správce investičních programů řádně nezajistila přípravnou fázi procesu reprodukce dlouhodobého hmotného majetku. Financování majetku za účasti státního rozpočtu probíhalo bez stanovení časových, finančních a technicko-ekonomických parametrů kontrolovaných programů. KPR neprováděla kontrolu dodržování podmínek vydaných rozhodnutí. Tyto nedostatky se následně projeví u přímých investorů ve vlastním průběhu jednotlivých akci. KPR např.:

- a) nezpracovala dokumentace uvedených investičních programů v rozsahu stanoveném právními předpisy. KPR je opakovaně předložila ke schválení Ministerstvu financí (dále jen „MF“), které je z důvodu nedostatečné kvality a rozsahu neschválilo. Financování akci tak probíhalo bez KPR řádně zpracované a MF schválené dokumentace programů realizovaných z kapitoly KPR. Dokumentace investičního programu s určením výše účasti státního rozpočtu na jeho financování v letech 2003 – 2007 byla MF schválena až dne 25. 3. 2003, tj. v době, kdy kontrolované akce probíhaly a některé z nich byly ukončeny;

- b) nezabezpečila vypracování základní přípravné dokumentace programového financování reprodukce majetku, která zásadním způsobem ovlivňuje následné uskutečnění přípravných a realizačních prací po stránce věcné, časové i finanční, jak jí ukládá ustanovení § 12 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb.:

„Registraci akce v informačním systému provádí příslušný správce rozpočtové kapitoly na základě investičního záměru obsahujícího věcné, časové a finanční určení akce, její technicko-ekonomické zdůvodnění a vyjádření efektivnosti vložených prostředků spolu se specifikací požadavků na zabezpečení provozu budované nebo obnovované kapacity.“

V předloženém investičním záměru akce „Rekonstrukce Středního a Západního křídla“ nebyly podle § 4 odst. 1 vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, zdokumentovány propočet potřebných nákladů, propočet technicko-ekonomických údajů o provozu (užívání) obnovované kapacity a způsobu jeho financování, nebyla obsažena dokumentace současného stavu, výpis z katastru nemovitostí, požadavky na zabezpečení z hlediska požární a civilní ochrany atd. Z takto neúplného investičního záměru nemohla KPR kvalifikovaně s ohledem na hospodárnost, efektivnost a účelnost rozhodnout o potřebné výši finančních prostředků ze státního rozpočtu;

- c) nedodržela ustanovení § 7 odst. 5 vyhlášky č. 40/2001 Sb., které mj. stanoví:

„V rozhodnutí správce programu stanoví

- a) závazné technicko-ekonomické, časové a finanční parametry akce ...,*
- b) pravidla pro poskytování záloh a úhradu faktur za provedené práce a dodávky,*
- c) obsah a formu předávání informací o průběhu realizace akce,*
- d) v případě potřeby další podmínky čerpání výdajů státního rozpočtu.“*

a dále ustanovení čl. 7 odst. 6 Zásad pro financování programů z prostředků státního rozpočtu, fondů Evropské unie, fondů NATO a úvěrů se státní zárukou, vydaných MF pod č. j. 113/5 095/2000 (dále jen „Zásady 2000“), kde se stanoví:

„Věcné, časové a finanční ukazatele realizace registrované akce, spolu s podmínkami účasti centrálních zdrojů na jejím financování stanoví správce programu v rozhodnutí (vzor v příloze č. 5) na základě posouzení údajů ISPROFIN v rozsahu uvedeném v článku 4, odstavci 4).“

tím, že v období let 2000 až 2002 nestanovila v rozhodnutích podmínky účasti centrálních zdrojů i pravidla pro poskytování záloh a úhradu faktur za provedené práce a dodávky.

U akce „Rekonstrukce čp. 2 – Ústav šlechtičen“ vydala KPR v letech 2000 až 2002 „Rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce“ (dále jen „Rozhodnutí“), která svým nedostatečným věcným i formálním obsahem a zásadními změnami závazných parametrů dokladovala především negativní dopad neschválené dokumentace předmětného programu. V průběhu uvedeného období vydala KPR celkem čtyři rozhodnutí, u kterých jsou zásadním způsobem měněny závazné ukazatele i souhrny investičních potřeb. Např.:

V rozhodnutích je uvedeno:	v roce 2000	v roce 2002
– souhrn investičních potřeb	445 956 tis. Kč	301 356 tis. Kč
– obestavěný prostor rekonstruovaného objektu	87 mil. m ³	54,4 mil. m ³
– plocha užitkových prostor	2 473 tis. m ²	1 700 tis. m ²

Některá z vydaných rozhodnutí KPR nebyla vypracována a dokladována v požadovaném rozsahu, chybělo potvrzení Rozhodnutí ze strany MF. Tyto nedostatky dokumentují nedostatečnou koncepci i přípravu akce, kterou měla KPR jako odpovědný správce kapitoly zajistit;

- d) nerespektovala ustanovení čl. 15 odst. 1 písm. a) Zásad pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu určených na pořizování, technická zhodnocení, opravy a udržování investičního majetku vydaných MF pod č. j. 113/43 850/1998 (dále jen „Zásady 1998“), které mj. stanoví:

„Ústřední orgány státní správy, které vydávají Rozhodnutí nebo uzavřou Smlouvu, zabezpečí kontrolu dodržování stanovených závazných ukazatelů a podmínek čerpání výdajů státního rozpočtu

- a) alespoň jedenkrát v průběhu realizace stavebního díla (akce), v případě jeho financování formou individuální dotace, ...“*,

a ustanovení čl. 17 odst. 1 písm. a) Zásad 2000, které mj. stanoví:

„Správce programu zabezpečí kontrolu dodržování závazně stanovených parametrů projektu a podmínek čerpání výdajů státního rozpočtu stanovených v rozhodnutí

- a) nejméně jedenkrát v průběhu realizace projektu, v případě jeho financování formou individuálně posuzovaných výdajů státního rozpočtu, ...“*,

tím, že neprováděla v období let 1999 až 2001 kontrolu dodržování plnění jí vydaných Rozhodnutí.

V důsledku absence kontroly nemohly být KPR včas zjištěny především případy, kdy prostředky státního rozpočtu byly použity v rozporu s účelem, na který byly určeny, k financování dodávek, jejichž věcné plnění nebylo prokázáno. Rovněž došlo k tomu, že KPR jako správce programu nevydala souhlas se zadáním vypracování projektové dokumentace registrovaného projektu a se zadáním stavebních děl registrovaných staveb, a přesto byly tyto akce přímým investorem realizovány.

SPH

SPH nedostatečně a v některých případech v rozporu s právními předpisy vykonávala a zajišťovala plnění funkce přímého investora akcí realizovaných z rozpočtové kapitoly KPR. Kontrolou byla zjištěna porušení právních předpisů v oblasti hospodaření s prostředky státního

rozpočtu, při tvorbě smluvních vztahů a následném plnění povinností z nich vyplývajících. Např.:

- a) Ustanovení § 4 odst. 1) písm. b), d), e), h) a i) vyhlášky č. 40/2001 Sb. mj. stanoví:
- „Investiční záměr stavební akce věcně a funkčně vymezuje a zdůvodňuje stavbu a určuje časový průběh přípravy a realizace výstavby a obsahuje alespoň ...
 - b) požadavky na ... tepelně technické vlastnosti stavebních konstrukcí, odolnost a zabezpečení z hlediska požární a civilní ochrany ...,
 - d) majetkoprávní vztahy doložené snímkem pozemkové mapy a výpisem z katastru nemovitostí,
 - e) požadavky na ... a předpokládanou výši finančních potřeb jak provozu, tak i reprodukce pořízeného majetku a zdroje jejich úhrady v roce následujícím po roce uvedení stavby do provozu, ...
 - h) u staveb charakteru rekonstrukcí, modernizací a oprav obsahuje taktéž dokumentaci současného stavu, včetně rozhodujících technicko-ekonomických údajů o provozu (užívání) obnovované kapacity a způsobu jeho financování ...,
 - i) vstupní data v rozsahu uvedeném v příloze č. 2.“

SPH nerespektovala uvedená ustanovení tím, že nezpracovala investiční záměr na akci „Rekonstrukce Středního a Západního křídla“ ve stanoveném rozsahu. Obsahem investičního záměru nebyla zejména vstupní data věcně a funkčně vymezující stavbu, časově určující průběh přípravy a vlastní realizace stavby, způsob jejího financování a doložení majetkoprávních vztahů výpisem z katastru nemovitostí. Takto nedostatečně zpracovaný investiční záměr nemohl být a nebyl relevantním podkladem pro rozhodování správce programu o výši účasti státního rozpočtu na financování této rozsáhlé akce a pro souhlas MF s její registrací v ISPROFIN.

- b) V ustanovení článku 5 odst. 2 Zásad 1998 se mj. uvádí:
- „Zadat stavební dílo registrované v ISFRIM smí investor pouze se souhlasem správce programu, podle pravidel ...“,
- a v ustanovení čl. 7 odst. 1 a 2 Zásad 2000 se mj. uvádí:
- „Zadat vypracování projektové dokumentace registrovaného projektu lze pouze se souhlasem správce programu ...“
 - „Zadat realizaci registrovaného projektu smí investor pouze se souhlasem správce programu ...“

SPH nerespektovala uvedená ustanovení tím, že souhlas správce programu byl vydán pouze u jedné z patnácti investičních akcí financovaných formou systémové dotace, a to pouze pro akci „Instalace systému mechanických zábran“. Např. u akce „Rekonstrukce čp. 2 – Ústav šlechtičen“ zadala SPH vypracování projektové dokumentace i realizaci registrovaného projektu a následně uzavřela smlouvy o dílo (dále jen „SOD“) přesto, že KPR jako správce programu souhlas s jeho zadáním nevydala.

- c) Ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, (platné do 31. 12. 2000) mj. stanovilo:
- „Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a k zajištění nerušeného chodu organizace; prostředky může čerpat v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.“

SPH v období od roku 1999 do 31. 12. 2000 porušila uvedená ustanovení tím, že při financování dodávek na akci „Rekonstrukce čp. 2 – Ústav šlechtičen“ v letech 1999 až 2000 proplácela práce a dodávky bez řádné průkaznosti jejich věcného plnění. Součástí faktur za provedené dodávky byly soupisy provedených prací převážně kontrolované technickým dozorem investora a jím signované. Podpis pověřeného pracovníka byl však formální, neboť

v mnoha případech se jednalo o soupis provedených prací a dodávek, který neobsahoval žádné cenové ani množství údaje dokládající rozsah věcného plnění dodávky dle příslušné faktury. SPH tím, že takto nedostatečně zdokladované faktury proplácela, nedodržela základní předpoklad hospodárného a efektivního vynakládání finančních prostředků státního rozpočtu, tj. průkaznost věcného plnění.

V roce 2002 rovněž proplácela u této akce faktury doložené soupisy provedených prací a dodávek, které však neobsahovaly cenové ani množství údaje dokládající rozsah věcného plnění dodávky dle příslušné faktury. Z předložených dokladů byly zjištěny i případy, kdy soupisy provedených prací a dodávek obsahovaly údaje o plnění vyjádřeném pouze procenty finančních objemů. Tímto procentním vyjádřením však nelze ověřit skutečně realizované plnění. Byly zjištěny i případy, kdy soupisy provedených prací a dodávek nebyly vyhotoveny vůbec.

Rovněž u akce „Vlastní zdroj užitkové vody pro areál zámku Lány“ bylo prokázáno, že v období měsíců června až října 2001 došlo k proplacení prací a dodávek bez řádného specifikování jejich rozsahu a ceny.

Nedostatečně prokázané věcné plnění kontrola zjistila i u akce „Rekonstrukce Středního a Západního křídla“.

Kontrolou smluvního zabezpečení bylo rovněž zjištěno, že při akci „Rekonstrukce objektu čp. 2 – Ústav šlechtičen“ byly některé z prací a dodávek realizovány bez předchozího uzavření písemného dodatku k SOD. Při realizaci III. etapy rekonstrukce objektu čp. 2 byly práce a dodávky uvedené v dodatku č. 9, uzavřeném dne 25. 5. 2001, zhotovitelem vyfakturovány již dne 21. 5. 2001, tj. 4 dny před uzavřením dodatku č. 9.

Konečná faktura za realizaci IV. etapy rekonstrukce objektu čp. 2, vystavená 22. 5. 2002, obsahovala vyúčtování prací a dodávek, které byly předmětem dodatku k SOD uzavřeného až 12. 6. 2002. Předmětem tohoto dodatku bylo provedení víceprací o celkové hodnotě 1 458 185 Kč. Vícepráce v uvedené hodnotě byly tak realizovány bez předchozího uzavření písemného dodatku k SOD.

d) Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), mj. stanovilo:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze ... k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

SPH porušila uvedené ustanovení tím, že uhradila v letech 1998 a 1999 dodávku vybavení restaurátorských dílen objektu čp. 2 – Ústav šlechtičen z prostředků, které nebyly na tento účel státním rozpočtem republiky určeny. Individuálně posuzovaný výdaj na investiční akci „Rekonstrukce čp. 2 – Ústav šlechtičen“ byl určen na úhradu nákladů stavební části, nikoliv však na financování vybavení restaurátorských pracovišť SPH. Finanční částka vynaložená v rozporu se zákonem č. 576/1990 Sb. činí 9 369 057 Kč (vč. daně z přidané hodnoty).

e) Ustanovení § 21 zákona č. 218/2000 Sb. stanoví:

„Nestanoví-li tento zákon jinak, mohou být prostředky státního rozpočtu použity pouze v příslušném rozpočtovém roce k účelům, na které byly určeny zákonem o státním rozpočtu.“

SPH porušila uvedené ustanovení tím, že uhradila

– v letech 2001 a 2002 dodávku vybavení dalších pracovišť objektu čp. 2 – Ústav šlechtičen a Středního a Západního křídla Pražského hradu z prostředků, které nebyly na tento účel státním rozpočtem republiky určeny. Dodávka vybavení pracovišť na objektu čp. 2 – Ústav šlechtičen volným nábytkem, skladovými regály, žebříky, vozíky atd. byla nesprávně hrazena z prostředků určených v kapitole KPR programu evid. č. 301010 „Obnova a dostavba areálu Pražského hradu“ na úhradu nákladů stavební části, nikoliv však na financování jejich vybavení, a to v období měsíců březen až květen 2001 ve výši 46 955 Kč;

- v průběhu roku 2002 dodávku vybavení kuchyně u akce „Rekonstrukce Středního a Západního křídla“ z prostředků určených v kapitole KPR programu evid. č. 301010 „Obnova a dostavba areálu Pražského hradu“ ve výši 517 790 Kč.

Jednalo se o prostředky určené na financování stavební části investiční akce, nikoliv však na financování volného vybavení pracovišť, které má být hrazeno z běžných výdajů.

Provedenou kontrolou bylo zjištěno, že SPH porušila v letech 1998 až 2002 rozpočtovou kázeň a neoprávněně na jiný účel použila prostředky státního rozpočtu v celkové výši 9 933 802 Kč.

LSL

LSL při realizaci investičních akcí financovaných formou systémové dotace nedodržela základní podmínky účasti státního rozpočtu na jejich financování. Například zadala vypracování projektové dokumentace a zadala realizaci investičních akcí, aniž by měla souhlas správce programu, a to investičních akcí realizovaných v letech 2001 a 2002, které byly připravovány, eventuálně byla zahájena i jejich realizace v době účinnosti Zásad 1998, resp. Zásad 2000. Byly to např. akce č. 301020–1921 „Výstavba oborních plotů, seníků a krmelců“, akce č. 301020–4921 „Zázemí pro údržbu dřevostaveb II. etapa – dokončení“, akce č. 301030–9221 „Pořízení 1 ks kolového traktoru“. Tím LSL porušila ustanovení článku 5 odst. 2 Zásad 1998, kde se mj. uvádí:

„Zadat stavební dílo registrované v ISFRIM smí investor pouze se souhlasem správce programu, podle pravidel ...“,

a čl. 7 odst. 1 a 2 Zásad 2000, kde se mj. uvádí:

„Zadat vypracování projektové dokumentace registrovaného projektu lze pouze se souhlasem správce programu ...“

„Zadat realizaci registrovaného projektu smí investor pouze s souhlasem správce programu ...“

Vyhodnocení

KPR převedla právo hospodaření s nemovitým i movitým majetkem státu patřícím do její působnosti na zřizované příspěvkové organizace, přestože zákon č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, stanoví, že toto právo vykonává KPR. Na tuto skutečnost upozorňovala již předcházející kontrola NKÚ č. 97/36 a hodnotila ji jako porušení uvedeného zákona.

KPR je organizační složkou státu, tedy i účetní jednotkou. Jako účetní jednotka má povinnost vést účetnictví, a to úplně a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem (§ 7 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví). Tato ustanovení nejsou plněna KPR ani SPH. KPR současně shora uvedeným postupem převedla na SPH i majetek, který prokazatelně používá k výkonu své činnosti, např. inventář svých kanceláří, výpočetní techniku, automobily apod. Současně na SPH převedla i finanční prostředky sloužící k úhradě nákladů své činnosti (spotřeba materiálů, energií, pohonných hmot apod.). SPH o skutečnostech souvisejících s činností KPR účtuje ve svém účetnictví, s oddělením pouze v analytické evidenci.

KPR tak vytvořila situaci, kdy obě organizace nedodržují právní předpisy, vedle uvedeného zákona o Kanceláři prezidenta republiky i zákon o účetnictví.

Dále bylo kontrolou zjištěno, že SPH nevedla v účetnictví zejména nemovité kulturní památky v hodnotě více než 1 971 mil. Kč, 226 položek uměleckých děl a předmětů, které nejsou kulturními památkami, a dalších cca 6 500 položek uměleckých děl a předmětů neměla oceněno. Do svého majetku nezahrnula předměty, které pořídila v souvislosti s pořádanými výstavami, a neúčtovala o technickém zhodnocení majetku. Nedostatky byly zjištěny v provádění inventarizací.

V oblasti kapitálových výdajů zjistila kontrola nedostatečný a nedůsledný postup KPR jako odpovědného správce kapitoly v přípravě, provádění a financování jednotlivých programů reprodukce majetku. Obdobně tomu bylo v činnosti přímých investorů, zejména SPH, při realizaci dvou objemově nejvýznamnějších staveb o celkových investičních nákladech cca 395 mil. Kč, a to „Rekonstrukce čp. 2 – Ústav šlechtičen“ a „Rekonstrukce Středního a Západního křídla“.

KPR nezabezpečila vypracování úplné a přesné dokumentace, což dále ovlivnilo uskutečňování přípravných a realizačních prací a jejich financování.

SPH dostatečně nezajistila plnění funkcí přímého investora akcí realizovaných z kapitoly KPR a v důsledku toho porušila v letech 1998 až 2002 rozpočtovou kázeň a neoprávněně – na jiný účel použila finanční prostředky státního rozpočtu v celkové výši 9 933 802 Kč.